

Педрода: «Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетенції»

Виступ заступника директора з навчально-виховної роботи Світик О.Ф.

Вимоги до уроку згідно з новими форматами освіти.

Сьогодні висуває нові вимоги до уроку, який має реалізувати компетентнісний підхід у навчанні, розв'язуючи конкретні завдання, зокрема:

- підвищувати рівень умотивованості учнів;
- використовувати набутий учнями суб'єктивний досвід;
- ефективно та творчо застосовувати на практиці опновані знання й досвід;
- формувати в учнів навички здобувати, осмислювати та використовувати інформацію з різних джерел;
- чітко й оптимально організувати кожний урок;
- підвищувати рівень самоосвітньої та творчої активності учнів;
- створювати умови для інтенсифікації навчально-виховного процесу;
- формувати моральні цінності особистості;
- розвивати соціальні й комунікативні здібності учнів;
- створення ситуації успіху;
- організувати ненав'язливі контроль, самоконтроль та взаємоконтроль за процесом навчання.

Основні вимоги до сучасного уроку

Структура уроку:

1. Чітко визначені мета й завдання уроку;
2. Визначення типу уроку, органічний зв'язок усіх складових уроку
3. Зв'язок сьогоднішнього уроку з попереднім і закладення перспективи на наступний
4. Обрання оптимальних методів вивчення та закріплення нового матеріалу зважаючи на мету й завдання урок)
5. Оптимальність домашнього завдання (форма, обсяг, запис до щоденників, урахування індивідуальних особливостей тощо)

Підготовка й організація уроку

1. Підготовка й використання наочного та роздавального матеріалу;
2. Можливість для учнів виконувати частину завдань під керівництвом педагога;
3. Використовувати контроль і самоконтроль учнів під час виконання навчальних завдань, перевірку і самоперевірку після виконання ними завдання;
4. Відокремлення складних моментів нової теми, поміркована методика їх пояснення.

Зміст уроку та процесу навчання

1. Сприяння розвитку в учнів пізнавальних процесів (сприйняття, пам'яті, уваги, мислення, мовлення);
2. Формування найкращих якостей особистості школярів (дисциплінованості, акуратності, ініціативності та ін..);
3. Мотивування позитивного ставлення учнів до навчання

Техніка проведення уроку

1. Певний ритм і темп уроку, оптимальні для учнів конкретного класу;
2. Сприятливий психологічний клімат на уроці (взаємна доброзичливість, готовність учителя прийти на допомогу учневі тощо);
3. Співпраця вчителя й учнів, педагогічний такт;
4. Урізноманітнення видів діяльності учнів, підтримання інтересу школярів до уроку.

Ключові компетенції учня НУШ

1. Спілкування державною і рідною мовами.
2. Спілкування іноземними мовами.
3. Математична компетентність.

4. Основні компетентності в природничих науках і технологіях.
5. Інформаційно-цифрова компетентність.
6. Уміння вчитися впродовж життя.
7. Ініціативність і підприємливість.
8. Соціальна та громадянська компетентності
9. Обізнаність та самовираження у сфері культури.
10. Екологічна грамотність і здорове життя.

Найважливіша компетенція – це готовність учителя до застосування інтерактивних засобів навчання на уроках, про які зараз багато говорять, але зараз багато говорять, але насправді вони не завжди потрібні.. Зазвичай через те, що традиційне подання знань і класичної педагогіки не можна замінити іграми. Але, скажімо, один-два рази на місяць учням потрібно пропонувати цікаві інтерактивні форми для того, щоб спонукати їх до пошукової діяльності, розвивати навчальну мотивацію. Але в жодному разі не замінювати процес навчання ігровою діяльністю. Використання ігрових форм організації учнів на уроці має бути систематизованою.

Вимоги до поурочного плану

Тема, клас, дата, вчитель, мета, тип уроку, формування ключових та предметних компетенцій: спілкування державною мовою, ініціативність та підприємливість, аксіологічна – правова, логічна, юридична-мовленнєва, інформаційна-правова, практико-орієнтовна тощо.

Сучасні інтерактивні технології навчання:

Методи технології кооперативного навчання: робота в парах, «Два, чотири – всі разом», «Карусель», «Акваріум», робота в малих групах, ротаційні трійки.

Методи технології ситуативного моделювання: громадські слухання, рольова гра, симуляції або імітації гри

Аналіз учителем етапів уроку з урахуванням компетентнісного підходу.

Для компетентнісної освіти дуже важливим є поняття набуття компетентностей: це не опанування, не вивчення, не пізнання – це саме набуття.

Універсальні форми й методи навчання, що стануть у пригоді всім учителям-предметникам.

Метод проєктів – це вмотивована (на основі особистого інтересу), цілеспрямована, добровільна, активна, творча й дослідницька діяльність людини.

Розвиває ключові компетентності:

- **ціннісно –сміслові** (уміння визначати життєві цінності мету, усвідомлювати своє місце в соціумі, ухвалювати правильні рішення);
- **громадянські** - (уміння активно, відповідально й ефективно реалізовувати права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства);
- **загальнокультурні** (уміння аналізувати й оцінювати досягнення національної та світової культури; орієнтуватися в культурному й духовному контексті сучасного суспільства; застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на загальнолюдські цінності);
- **навчально – пізнавальні** (уміння відрізняти факти від домислів, застосовувати різні методи пізнання, володіння вимірвальними навичками);
- **інформаційно-комунікаційні** - (уміння використовувати інформаційно - комунікаційні технології та відповідні засоби для виконання особистісних і суспільно значущих завдань);
- **комунікативні** (уміння особистості застосовувати у конкретному ріновіді спілкування знання мови; уміння взаємодіяти з людьми, що оточують її та перебувають на відстані; навички роботи в групі, володіння різними соціальними ролями);
- **міжпредметні естетичні** (уміння виявляти естетичне ставлення до світу в різних сферах діяльності людини; оцінювати предмети та явища, їхню взаємодію, що формуються під час опанування різних видів мистецтва);
- **пектно-технологічні** (уміння застосовувати знання, навички й особистий досвід у предметно-перетворювальній діяльності);
- **соціальні** (уміння продуктивно співпрацювати з партнерами у групі й команді, виконувати різні ролі й функції в колективі)

«Велике коло» – учні сидять у колі й по черзі за бажанням висловлюються щодо певного питання. Обговорення тримає, поки є охочі висловлюватися. Учитель може допомогти підбити підсумки після обговорення.

Розвиває ключові компетентності:

- **ціннісно –сміслові** (уміння визначати життєві цінності мету, усвідомлювати своє місце в соціумі, ухвалювати правильні рішення);
- **громадянські** - (уміння активно, відповідально й ефективно реалізовувати права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства);
- **загальнокультурні** (уміння аналізувати й оцінювати досягнення національної та світової культури; орієнтуватися в культурному й духовному контексті сучасного суспільства; застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на загальнолюдські цінності);
- **навчально – пізнавальні** (уміння відрізняти факти від домислів, застосовувати різні методи пізнання, володіння вимірвальними навичками);
- **інформаційно-комунікаційні** - (уміння використовувати інформаційно - комунікаційні технології та відповідні засоби для виконання особистісних і суспільно значущих завдань);
- **комунікативні** (уміння особистості застосовувати у конкретному різновиді спілкування знання мови; уміння взаємодіяти з людьми, що оточують її та перебувають на відстані; навички роботи в групі, володіння різними соціальними ролями);
- **міжпредметні естетичні** (уміння виявляти естетичне ставлення до світу в різних сферах діяльності людини; оцінювати предмети та явища, їхню взаємодію, що формуються під час опанування різних видів мистецтва);
- **проектно-технологічні** (уміння застосовувати знання, навички й особистий досвід у предметно-перетворювальній діяльності);
- **соціальні** (уміння продуктивно співпрацювати з партнерами у групі й команді, виконувати різні ролі й функції в колективі)
- **«Аналіз дилеми проблеми»** - учні в колі обговорюють певну дилему (простіше) чи проблему (складніше, адже поліваріативно). Кожний висловлює свої варіанти, що складаються як результат вільного вибору. Найвдалішим є завдання, що мають особистісний зміст (наприклад, на уроці суспільствознавства поставити 11-класникам таке

запитання: чи мають громадяни сплачувати податки, якщо керівництво країни не здатне їх правильно розподілити?).

Розвиває ключові компетентності:

- **ціннісно –сміслові** (уміння визначати життєві цінності мету, усвідомлювати своє місце в соціумі, ухвалювати правильні рішення);
- **громадянські** - (уміння активно, відповідально й ефективно реалізовувати права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства);
- **навчально – пізнавальні** (уміння відрізняти факти від домислів, застосовувати різні методи пізнання, володіння виміревальними навичками);
- **комунікативні** (уміння особистості застосовувати у конкретному різновиді спілкування знання мови; уміння взаємодіяти з людьми, що оточують її та перебувають на відстані; навички роботи в групі, володіння різними соціальними ролями);
- **соціальні** (уміння продуктивно співпрацювати з партнерами у групі й команді, виконувати різні ролі й функції в колективі).

«Запитання до тексту» – розпочинаючи роботу з текстом , поставити перед учнями завдання: скласти запитання репродуктивного поширювального й розвивального характеру. Потім провести конкурс на найцікавіше запитання.

Розвиває ключові компетентності:

- **ціннісно –сміслові** (уміння визначати життєві цінності мету, усвідомлювати своє місце в соціумі, ухвалювати правильні рішення);
- **навчально – пізнавальні** (уміння відрізняти факти від домислів, застосовувати різні методи пізнання, володіння виміревальними навичками);
- **комунікативні** (уміння особистості застосовувати у конкретному різновиді спілкування знання мови; уміння взаємодіяти з людьми, що оточують її та перебувають на відстані; навички роботи в групі, володіння різними соціальними ролями)

«Сторінка зі щоденника» - цю захопливу творчу справу можна використати на будь-якому уроці. Запропонуйте учням відновити сторінку зі щоденника члена команди корабля Колумба, учасника Бородінської битви, героя казки, відомого вченого тощо.

Розвиває ключові компетентності:

- **ціннісно –сміслові** (уміння визначати життєві цінності мету, усвідомлювати своє місце в соціумі, ухвалювати правильні рішення);
- **навчально – пізнавальні** (уміння відрізняти факти від домислів, застосовувати різні методи пізнання, володіння вимірвальними навичками);
- **проектно-технологічні** (уміння застосовувати знання, навички й особистий досвід у предметно-перетворювальній діяльності);

«Конкурс літописців» - доречно використати під час повторення .
Можно скласти літопис знаменних подій будь-якого періоду (століття, країни) з фізики, історії, географії, хімії. Можна навіть улаштувати конкурс творчо оформлених літописів.

Розвиває ключові компетентності:

- **ціннісно –сміслові** (уміння визначати життєві цінності мету, усвідомлювати своє місце в соціумі, ухвалювати правильні рішення);
- **громадянські** - (уміння активно, відповідально й ефективно реалізовувати права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства);
- **навчально – пізнавальні** (уміння відрізняти факти від домислів, застосовувати різні методи пізнання, володіння вимірвальними навичками);
- **інформаційно-комунікаційні** - (уміння використовувати інформаційно - комунікаційні технології та відповідні засоби для виконання особистісних і суспільно значущих завдань);
- **соціальні** (уміння продуктивно співпрацювати з партнерами у групі й команді, виконувати різні ролі й функції в колективі)
- **проектно-технологічні** (уміння застосовувати знання, навички й особистий досвід у предметно-перетворювальній діяльності);
- **міжпредметні естетичні** (уміння виявляти естетичне ставлення до світу в різних сферах діяльності людини; оцінювати предмети та явища, їхню взаємодію, що формується під час опанування різних видів мистецтва);
- **«Рекламна пауза»** - для узагальнення й систематизації знань за кожною темою можна дати учням завдання виготовити рекламний плакат, буклет, афішу, листівку тощо; ступінь опанування програмового матеріалу добре виявиться під час роботи. Наприклад:

- на уроці хімії дуже цікавий вигляд має реклама будь-якого елемента періодичної системи Д.І.Менделєєва;
- на уроці історії – товарів, які з'явилися в цей проміжок часу(автомобіль, картопля, тютюн).

Розвиває ключові компетентності:

- **ціннісно –сміслові** (уміння визначати життєві цінності мету, усвідомлювати своє місце в соціумі, ухвалювати правильні рішення);
- **громадянські** - (уміння активно, відповідально й ефективно реалізовувати права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства);
- **загальнокультурні** (уміння аналізувати й оцінювати досягнення національної та світової культури; орієнтуватися в культурному й духовному контексті сучасного суспільства; застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на загальнолюдські цінності);
- **навчально-пізнавальні** (уміння відрізняти факти від домислів)
- **інформаційна** (уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології та відповідні засоби для виконання особистісних і суспільно значущих завдань);
- **міжпредметні естетичні** (уміння виявляти естетичне ставлення до світу в різних сферах діяльності людини; оцінювати предмети та явища, їхню взаємодію, що формується під час опанування різних видів мистецтва);
- **проектно-технологічні** (уміння застосовувати знання, навички й особистий досвід у предметно-перетворювальній діяльності);
- **соціальні** (уміння продуктивно співпрацювати з партнерами у групі й команді, виконувати різні ролі й функції в колективі);
- **«Відгадай, хто я»** - На уроці історії, географії, хімії, фізики тощо можна запропонувати учням виступити від імені відомої особистості,, на називаючи, а лише описуючи її.

Розвиває ключові компетентності:

- **ціннісно – сміслові** (уміння визначати життєві цінності мету, усвідомлювати своє місце в соціумі, ухвалювати правильні рішення);
- **громадянські** - (уміння активно, відповідально й ефективно реалізовувати права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства);
- **загальнокультурні** (уміння застосувати методи самовиховання, орієнтовані на загальнолюдські цінності);

- **навчально-пізнавальні** (уміння відрізняти факти від домислів)
- **комунікативні** (навички роботи в групі, володіння різними соціальними ролями);
- **соціальні** (уміння продуктивно співпрацювати з партнерами у групі й команді, виконувати різні ролі й функції в колективі);
- **особистісного самовдосконалення** -(навички фізичного, духовного, інтелектуального саморозвитку).
- **«Мудрі слова»** - учням пропонують самостійно опрацювати текст підручника (індивідуально або в групах). Потім учні отримують картку з конкретними запитаннями й завданнями з метою оброблення розміщеної в тексті інформації.

Робота над текстом

Абетка. Знайдіть у тексті основні (нові) поняття і запишіть їх за абеткою.

На що не чекали

Оберіть із тексту нову інформацію, яка є для вас несподіваною, оскільки суперечить вашим очікуванням і первісним уявленням.

Найактуальніші новини. Запишіть ту інформацію, яка є для вас новою.

Головна життєва мудрість. Висловіть основну думку тексту однією фразою (або: яка з фраз кожного розділу є центральним висловлюванням, які фрази є ключовими?).

Відоме і невідоме. Знайдіть у тексті ту інформацію, яка є для вас відомою, і ту інформацію, яку було відомо раніше.

Ілюстративне зображення. Проілюструйте провідну думку тексту і, за можливості, свою реакцію на неї у вигляді малюнка, схеми, карикатури та ін.

Повчальний висновок. Чи можна зробити з прочитаного такі висновки, які були б значущими для майбутньої діяльності й життя?

Важливі теми для обговорення. Знайдіть у тексті такі висловлювання, які заслуговують на особливу увагу й гідні обговорення в межах загальної дискусії на уроці.

Далі організуємо обговорення результатів **роботи**. При цьому можна позначити такі кроки: пошук додаткової інформації, домашні завдання для

окремих учнів або груп дітей; виокремлення нерозв'язних проблем, визначення подальших етапів роботи.

Розвиває ключові компетентності:

- **ціннісно – смислові** (уміння визначати життєві цінності мету, усвідомлювати своє місце в соціумі, ухвалювати правильні рішення);
- **загальнокультурні** (уміння аналізувати й оцінювати досягнення національної та світової культури; орієнтуватися в культурному й духовному контексті сучасного суспільства; застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на загальнолюдські цінності);
- **навчально – пізнавальні** (уміння відрізняти факти від домислів, застосовувати різні методи пізнання, володіння вимірвальними навичками);
- **комунікативні** (навички роботи в групі, володіння різними соціальними ролями);

міжпредметні естетичні (уміння оцінювати предмети та явища, їхню взаємодію);

- **проектно-технологічні** (уміння застосовувати знання, навички й особистий досвід у предметно-перетворювальній діяльності);
- **соціальні** (уміння продуктивно співпрацювати з партнерами у групі й команді, виконувати різні ролі й функції в колективі);
- **особистісного самовдосконалення** -(навички фізичного, духовного, інтелектуального саморозвитку).

У навчальних програмах усіх предметів виокремлені 4 інтегровані змістовні лінії, які називають наскрізними:

1. «Екологічна безпека та сталий розвиток»;
2. «Громадянська відповідальність»;
3. «Здоров'я і безпека»;
4. «Підприємливість та фінансова грамотність».

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, навчальних предметних циклів; їх необхідно враховувати під час формування шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значущими над предметними темами, які допомагають формуванню учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосувати набуті знання в різних ситуаціях

Мета наскрізних ліній – сфокусувати увагу й зусилля вчителів-предметників, класних керівників, зрештою всього педагогічного колективу на досягненні життєво важливої для учня й суспільства мети, увиразнити ключові компетентності.

Вимоги до сучасного закладу.

Оцінювання якості діяльності закладу:

1. Освітнє середовище

2. Педагогічна діяльність вчителів

3. Результати навчання та управлінської діяльності керівників

(атестація закладу)

Оцінювання навчальних досягнень учнів у закладі здійснюється на основі критеріїв, які враховують **компетентнісний** підхід у навчанні.

Критерії оцінювання розраховуються учителями на основі нормативних документів, зважаючи на особливості предмета.

Оцінювання навчальних досягнень учнів має бути зрозумілим для учнів. Кожна виставлена оцінка має обґрунтуватися вчителем. Учні та батьки мають бути поінформовані та зрозуміти критерії навчальних досягнень.

У процесі оцінювання вчителі дотримуються принципів академічної доброчесності, тобто на виставлення оцінки не впливають жодні інші чинники, крім результатів навчання.

- Оцінювання може бути спрямоване на розвиток учня, воно не повинно бути інструментом покарання. З цією метою вчителі застосовують формувальне оцінювання (поточного). Оцінка має стати мотиваційним чинником для прогресу у навчанні.

Одним із чинників якості освітнього процесу є задоволеність учнів, результатами діяльності. Через оцінювання розвивається активна життєва позиція. Це досягається через **індивідуальний підхід** та процесу виховання, який формує цінності, в якому працює скоординована управлінська діяльність учителів, класних керівників, практичного психолога та соціального педагога.

У закладі освіти має бути розроблена система заходів, спрямована на формування учнями цінності освіти, навчання впродовж життя та здатності учнів самостійно оцінювати власний прогрес.

Критерії для самооцінки:

1. Учні задоволені освітнім процесом, як їхні досягнення оцінюються у закладі.

2. Учні виявляють громадянську активність та ініціативу, беруть участь у житті класу, закладу освіти, місцевої громади, суспільства загалом.

Заклад освіти здійснює самооцінку власної діяльності та ефективності внутрішньої системи що відображається у річному звіті.

ЗНО

Річний звіт схвалюється педагогічною радою, затверджується керівником закладу та оприлюднюється на веб-сайті закладу або його засновник.

Освітня діяльність здійснюється на засадах людино та дитино - центризму відповідно до вимог законодавства.

Освітня програма має бути змістовною і складена з урахуванням потреби та інтересів учнів та батьків, реалізується відповідно до державних Стандартів загальної середньої освіти, має бути затверджена та оприлюднена.

Освітня програма закладу I ступеня розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», Типової освітньої програми закладів середньої освіти I ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20 квітня 2018 року № 407, Типової освітньої програми розробленої під керівництвом Савченко О.Я. 1-2 клас, затвердженої наказом МОН України від 21 березня 2018 року № 268. (додаткові канікули для 1-го класу немає - Одинак).

Освітня програма II ступеня розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», Типової освітньої програми закладів

середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20 квітня 2018 року № 405.

Освітня програма III ступеня розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», Типової освітньої програми закладів середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20 квітня 2018 року № 408.

Педагогічна рада виконує функції головного колегіального органу управління закладом освіти та розглядає на своїх засіданнях питання освітнього процесу, зокрема забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності. Колегіальність рішень педагогічної ради має велике значення для формування атмосфери співпраці у педагогічному колективі.

Керівництво закладу здійснює раціональний добір кадрів, забезпечує добір кадрів, забезпечує належні умови праці та можливості для професійного розвитку працівників.

Одним з найважливіших **завдань** керівництва для забезпечення **якісної** освітньої діяльності є комплектація закладу **кваліфікованими педагогічними працівниками**. Тому керівництво має **зробити все від нього залежне, щоб забезпечити належні умови праці, об'єктивно оцінювати професійні досягнення педагогів**.

Керівництво заохочує та підтримує методичну роботу педагогічних кадрів, їхню участь у професійних конференціях, семінарах, курсах підвищення кваліфікації у різних формах, підготовку та публікацію матеріалів за темами професійної діяльності.

Тому керівництво закладу має належним чином організувати процес атестації та сприяти **сертифікації** педагогічних працівників.

Мотивація до професійного самовдосконалення

Сучасні вимоги до педагога а перше місце ставлять систематичну самостійну роботу з розвитку професійної компетентності, поглиблення його теоретичних знань та практичних умінь. Отже, проблема самоосвіти стає більш актуальною. Наразі перед **методичною службою стоїть завдання** максимально використовувати творчий потенціал педагогів, яких нині треба

повернути від виконавчої дисципліни до дисципліни самостійного творчого мислення. Водночас актуальною є проблема підпорядкування індивідуальних творчих інтересів загальній науково-методичній проблемі, над якою працює колектив.

Головним завданням МО є створення стійкої мотивації професійного самовдосконалення. Адже, за словами К.Д.Ушинського, «вчитель живе доти, допоки він вчиться, коли він припиняє вчиться, у ньому вмирає вчитель».

Основна форма самоосвіти вивчення наукової, науково-популярної, навчальної, художньої та іншої літератури, преси.

Учені довели, що для підтримки високої професійної компетентності фахівця треба щодня прочитувати:

- **1-2 газети;**
- **1-2 журнали;**
- **100-150 сторінок наукового тексту;**
- **100-150 сторінок тексту для саморозвитку.**

Інноваційні форми збагачення професійних знань, що мотивують процес самоосвіти сприяють розвитку вчителя

Реформування загальної середньої освіти передбачає модернізацію змісту освіти, що має ґрунтуватися на компетентнісному та особистісно орієнтованому підходах до навчання, а саме головне – орієнтуватися на здобуття учнями умінь і навичок, необхідних сучасній людині для успішної самореалізації у професійній діяльності, особистому житті, громадській активності.

Статтею 12 Закону України «Про освіту» визначено мету повної загальної середньої освіти - всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Тобто фахові знання для формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей вмінь, глибоке розуміння педагогами психолого - фізіологічних особливостей здобувачів освіти певного віку, знання основ андрагогіки; практичні вміння використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та

кібернетичну безпеку; формування мовленнєвих компетентностей сучасного педагога; формування інших професійних компетентностей галузевого спрямування, опанування новітніми технологіями, ознайомлення із сучасним обладнанням, технікою, станом і тенденціями розвитку галузі, вимогами до рівня навчальних досягнень, компетентностей випускників, знання освітніх тенденцій; знання освітніх тенденцій, запитів держави і суспільства до закладу освіти, вчителя, учня, взаємодію з колегами, спілкування в професійному колі, взаємообмін досвідом, вироблення ідей, напрямків удосконалення освітньої діяльності; творчу самореалізацію.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені стандартом освіти.

Окрім того, усі компетентності однаково важливі і взаємопов'язані: елементи, притаманні одній компетентності впливатимуть на формування інших.

Звертаємо особливу увагу, що у змісті всіх навчальних програм послідовно впроваджено компетентнісний підхід, який відповідає стратегічному напрямку розвитку освіти в контексті положень Концепції «Нова українська школа» та показано особливості запровадження наскрізних змістовних ліній «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність», які відображають провідні соціально й особистісно значущі ідеї, що послідовно розкриваються у процесі навчання й виховання.

Наскрізна лінія «**Екологічна безпека і сталий розвиток**» підсилює формування в учнів соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості: збереження, захист довкілля й усвідомлення сталого його

розвитку, готовність брати участь у вирішенні питань навколишнього середовища і розвитку суспільства.

Наскрізна лінія **«Громадянська відповідальність»** забезпечує розвиток соціальної й громадянської компетентностей, розкриває суть поняття «відповідальний громадянин», визначає вектори його діяльності.

Реалізації здоров'язбережувальної ключової компетентності сприяє наскрізна лінія **«Здоров'я і безпека»**, орієнтуючи на формування учня як духовно, емоційно, соціально й фізично повноцінного громадянина, що дотримується здорового способу життя, активно долучається до облаштування безпечного для життя й діяльності середовища.

Метою наскрізної лінії **«Підприємливість і фінансова грамотність»** є навчання молодого покоління українців ощадливості, раціонального використання коштів, планування витрат, стимулювання лідерських ініціатив, прагнення успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі.

Наскрізні змістові лінії спільні для всіх начальних предметів, є засобом інтегрування навчального змісту, вони корелюються з окремими ключовими компетентностями і сприяють формуванню ціннісних і світоглядних орієнтацій учня, що визначають його поведінку в життєвих ситуаціях. Упровадження наскрізних змістових ліній у навчальний предмет передбачає розв'язування завдань реального змісту, виконання міжпредметних навчальних проектів, роботу з різними джерелами інформації.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Зміст навчання потрібно базувати на положеннях дидактики, психології, методики, підборі оригінальних завдань і видів діяльності, моделюванні творчої діяльності учнів, урахуванні розвитку мовних, соціальних, громадянських, здоров'язбережувальних та інших компетентностей, визначених навчальними програмами. Нині змінилися не тільки вимоги до якості освіти, а й виникла потреба впровадження у зміст освіти європейського виміру, спрямування його на інтеграцію до світових та європейських стандартів. А тому перед освітянами, науковцями стоїть нелегке завдання – пошук ефективних механізмів проходження всіх етапів навчання. Саме через освіту необхідно підготувати інноваційну людину, здатну до сприйняття змін та новацій.

